

Jaro a jarní svátky

Як Квітень до Березня в гості їздив

Колись покликав Березень Квітня до себе в гості. Квітень поїхав возом, а Березень заходився та такого наробив, що мусив Квітень додому повернутися: сніг, мороз, завірюха! На другий раз знов поїхав Квітень до Березня в гості, та на цей раз уже не возом, а саньми. Березень пустив тепло, сніг розтав, річки розлилися, – знов мусив вернутися Квітень. Скаржиться Травневі: – Скільки вже разів зриваюсь їхати до березня в гості, та ніяк не доїду – ні возом, ні саньми. А Травень Квітневі радить: – Я тебе навчу: візьми воза, сани й човен, тоді доїдеш. Послухав Квітень. Їде саньми, а санях воза й човен везе. Березень дав тепло, сніг розтав. Тоді Квітень кладе сани й човен на воза і далі їде. Став знову мороз і сніг – Квітень поклав човен і воза на сани. Далі розтав сніг, скрізь річки, тоді Квітень склав на човен сани й воза і поплив по воді. Приїхав до Березня в гості. Здивувався Березень: – Хто тебе навчив, як до мене дістатися? – Та Травень порадив. Березень і каже: – Зажди ж ти, Маю, я ще тобі крильця обшмагаю! То від цього й тепер в травні морози бувають, бо Березень і досі сердиться на Травня. ■

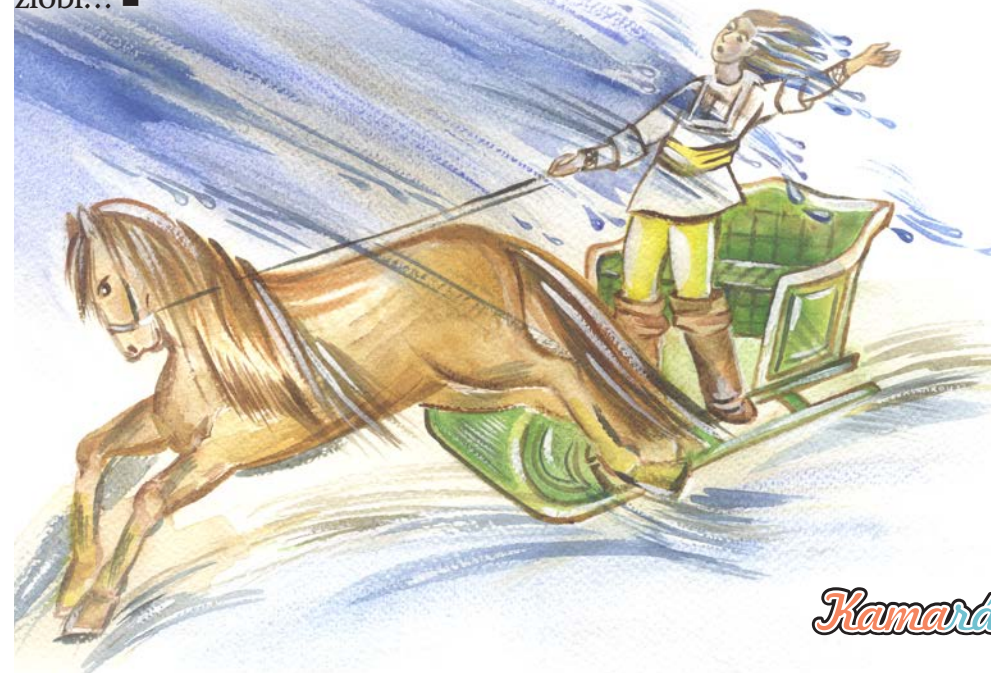

Jak Duben jel k Březnu na návštěvu

Rozval jednou Březen svého bratra Dubna na návštěvu. Duben vyrazil na žebříňáku, ale Březen se rozzuřil a nadělal takovou paseku, že se Duben musel vrátit: sníh, mráz, vánice! Podruhé se zas

rozjel Duben k Březnovi na návštěvu, ale tentokrát už ne vozem, ale na saních. Březen pustil teplo, sníh roztál, řeky se rozvodnily – opět se musel Duben vrátit. A tak si postěžoval Květnovi: – Už poněkoli-káté vyřáším k Březnovi na návštěvu a ne a ne k němu dorazit – ani vozem, ani na saních. Květen Dubnovi radí: – Já tě naučím, jak na to: vezmi žebříňák, sáně a člun, pak dojedeš. Duben poslechl. Jede na saních a veze na nich vůz a člun. Březen dal teplo, sníh roztál. Duben naložil sáně a člun na vůz a jede dál vozem. Zase začalo mrznout, napadl sníh – Duben vyměnil vůz za sáně, a přece jede dál. Tu najednou sníh roztál, všude plno vody. Duben naložil sáně a vůz do člunu a pluje dál po vodě. Dorazil k Březnovi. Ten se diví: – Kdo tě naučil, jak se ke mně máš dostat? – Ále, Květen mi poradil. Pak Březen povídá: – No počkej, počkej, Máji, mrazy ti křídélka otrhají! A proto od té doby ještě i v květnu bývají mrazy – to se Březen na Května pořád zlobí... ■

Vítání ptáků – krásná jarní tradice z Ukrajiny

Jarní kalendář na Ukrajině je hodně závislý na křesťanských svátcích a moderní zvyky se dost liší od dávných lidových. Například příchod jara se kdysi tradičně začínal slavit na *день святої Явдохи* – svátek svaté Javdochy 14. března. V tento den vesničané takzvané „drželi svátek“, to znamená neprali, nešili, nedělali těžkou práci na poli. Bujaré a malebné oslavy jara začínaly ode dne Čtyřiceti mučedníků 22. března. Mládež v tento den „otvírala ulici“ – zvláštní druh zábavy, kdy se venkovská mládež schází v podvečer na ulici, tančí, zpívá, hraje hry, dívky tancují chorovody (obřadné tance v kruhu) a zpívají vesnjanky (speciální jarní písně). Nejdůležitější tradicí ale bylo vítání ptáků, co se vraceli z teplých krajů. Na *день Сорока святих мучеників* – svátek Čtyřiceti mučedníků hospodyně pekly houstičky ve tvaru ptáčků („*сорок жайворонків*“ – „čtyřicet skřivanů“). Rozdávaly je dětem „aby se ptáčci množili“, házeli je do hnízd čápům, kteří hnízdili na střechách domů.

Pranostiky

Весна красна квітками,
а осінь пирогами.

Jaro se zdobí kytkami
a podzim buchtami.

Весняний день рік годує.
Jarní den celý rok živí.

Травневий дощ все одно,
що з грибами борщ.

Májový deštiček jak
čerstvý chlebiček.

Сухий березень, теплий квітень,
мокрый май – буде каша й коровай.
Suchý březen, teplý duben, mokrý
květen – bude kaše i chleba pecen.

Якщо птахи в'ють гнізда на
сонячному боці дерев –
на холодне літо.

Když ptáci staví hnízda na sluneční
straně stromů, léto bude chladné.

Травень холодний –
не будеш голодний.
Studený máj – ve stodole ráj.

Jarní písně – vesnjanky

Стук-стук, молоток,
На тім боці холодок,
А на нашім сонечко
Торкає віконечко.
Їтук-їтук, kovadlinka,
z tamté strany ziminka,
z téhle zase sluníčko
posílá nám psaníčko.

Вийди, вийди, сонечко,
На дідове полечко,
На бабине зіллячко,
На наше подвір'ячко!
Vyjdi, vyjdi, sluníčko,
na dědovo políčko,
na babiččin póreček,
na celý náš dvoreček.

